

DÖNEM SONU İŞLEMLERİNDE KDV YÖNÜNDEN ÖNEMLİLİK ARZ EDEN DURUMLAR

Hesap dönemi sonunda yapılması gereken ve uygulamada “**dönem sonu işlemleri**” olarak adlandırılan işlemler hem mükellefler hem de vergi idaresi bakımından büyük önem taşımaktadır. KDV yönünden yapılması gereken bazı işlemler de, dönem sonu işlemlerini doğrudan veya dolaylı olarak etkilemektedir.

- **Yıl Sonuna Kadar Defterlere Kaydedilmeyen Faturalardaki KDV'nin İndirilemeyeceği**

KDV Kanunu'nun 29/3. maddesinde, Kanun'un 30. maddesinde sayılanlar hariç olmak üzere faaliyetlere ilişkin olarak yüklenilen KDV'ye ilişkin indirim hakkının, “**vergiyi doğuran olayın meydana geldiği takvim yılı aşılmamak şartıyla ilgili belgelerin yasal deftere kaydedildiği vergilendirme döneminde kullanılması gerektiği**” hükme bağlanmıştır.

Buna göre, fatura veya benzeri belgelerde gösterilen KDV, düzenledikleri yıl aşılmamak şartıyla bu belgelerin yasal defterlere kaydedildiği ay KDV beyannamesinde indirim konusu yapılabilecektir. İlgili yılsonuna kadar yasal defterlere kaydedilmeyen belgelerde yer alan KDV'nin sonraki yıl/yıllarda yasal defterlere kaydedilerek indirim konusu yapılması mümkün değildir.

- **Bağış ve Yardımlar**

- **İmha Edilen Malların ve Zayi Olan Malların KDV'sinin İndirim Konusu Yapılamayacağı**

a) İmha Edilen Mallar

Kullanım süresi geçen veya bir başka biçimde kullanılamayacak hale gelmesi nedenleriyle imha edilen mallar, zayi olan mal kapsamında değerlendirildiğinden, bu malların alımlarına ilişkin olarak yüklenilen KDV'nin, Kanun'un 30/c maddesine göre indirim konusu yapılmaması, indirilmiş ise indirilen KDV'nin imha tarihini kapsayan vergilendirme dönemine ilişkin 1 No.lu KDV Beyannamesinin “**İlave Edilecek KDV**” satırına dahil edilmek suretiyle düzeltilmesi gerekmektedir.

b) Zayi Olan Mallar

İşletmede; yangın, deprem, çalınma, kaybolma, bozulma, çürüme, çatlama, paslanma, kullanım süresinin dolması gibi çeşitli nedenlerle ortaya çıkan fiziki kayıplar zayi olarak adlandırılmaktadır.

Maliye Bakanlığı'nın, 113 Seri No.lu KDV Genel Tebliği'nde, “**kullanım süresi geçen veya diğer nedenlerle kullanılamayacak hale gelen malların ilgili mevzuat uyarınca teşkil edilen resmi komisyonlar veya Takdir Komisyonu huzurunda imha edilmesi halinde, bu malların zayi olan mal kapsamında değerlendirileceğini ve bunlarla ilgili olarak yüklenilen KDV'lerin indirim konusu yapılamayacağını**” açıklamıştır.

Dolayısıyla, kullanım süresi geçen veya bir başka biçimde kullanılamayacak hale gelmesi nedenleriyle imha edilen mallar, zayi olan mal kapsamında değerlendirilir ve bu malların alımlarına ilişkin olarak yüklenilen KDV'nin, Kanun'un 30/c maddesine göre indirim konusu yapılmaması, indirilmiş ise indirilen KDV'nin imha tarihini kapsayan vergilendirme dönemine ilişkin 1 No.lu KDV Beyannamesinin "**İlave Edilecek KDV**" satırına dahil edilerek düzeltilmesi gerekmektedir.

- **Asıl Nüshası Kaybolan Faturanın Gider Kaydı Ve KDV İndirimi**

Fatura aslının kaybolduğu durumlarda, satıcı firmalar faturanın kendilerinde kalan nüshasının fotokopisi üzerine "*Aslı Gibidir*" yazarak kaşeleyip imzalamakta, alıcılar ise satıcılar tarafından belirtilen şekilde onaylanan fatura fotokopilerini kayıtlarına gider olarak intikal ettirmekte ve KDV'lerini de indirim konusu yapmaktadırlar. Ancak, Maliye Bakanlığı, fatura asıllarının kaybedildiği durumlarda, faturanın satıcılarda kalan nüshasının noter tasdikli fotokopilerine dayanılarak gider kaydı ve KDV indirimi yapılabileceği görüşündedir.

- **Tahsil Edilemeyen KDV İçin Şüpheli Alacak Karşılığı Ayrılabilceği**

Mal ve hizmet satışı üzerinden hesaplanan ve tahsil edilemediği halde beyan edilen KDV, satıcı mükellefler yönünden mal ve hizmet satışından doğan bir alacak niteliğine dönüştüğünden, KDV'den doğan alacaklar için şüpheli alacak karşılığı ayrılması gerekir.

Maliye Bakanlığı'nın 334 Seri No.lu VUK Genel Tebliği'nin (V) bölümünde, "*VUK'un 323. maddesinde yer alan şartların şartların mevcut olması, alacağın ilgili dönemin kayıtlarına girmesi ve KDV beyannamelerinde beyan edilmesi halinde, KDV'den kaynaklanan alacak için de şüpheli alacak karşılığı ayrılabilceği*" belirtilmiştir.

- **İşi Bırakan Mükelleflerin İndiremedikleri KDV'yi Gider Yazabilecekleri**

İşi bırakan mükelleflerce yüklenildiği halde indirilemeyen KDV'nin GVK ve KVK yönünden gider olarak dikkate alınması gerekir. Maliye Bakanlığı'nın görüşü de bu doğrultudadır.

Konu hakkında verilen iki Özelge'nin özeti aşağıdaki gibidir:

- 1) "Türkiye'de dar mükellefiyet esasında vergilendirilmekte iken işini bırakan bir kurumun, Türkiye'de yüklenip indiremediği KDV'yi kurumlar vergisi yönünden gider yazması mümkün bulunmaktadır."
- 2) "31.12.2000 tarihinde faaliyetini terk eden mükellefin indirim yoluyla gideremediği vergilerin 2000 yılına ait gelir vergisi matrahının tespitinde gider veya maliyet unsuru olarak göz önüne alınmasında bir sakınca yoktur."

- **Binek Otomobil Alımına Ait KDV Hakkında Yapılacak İşlem**

Faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları hariç olmak üzere, işletmelere ait binek otomobillerin alış belgelerinde gösterilen KDV'nin, KDV Kanunu'nun 30/b maddesine göre, indirim konusu yapılması mümkün bulunmamaktadır. Konu ile ilgili olarak yayımlanan 23 Seri No.lu KDV Genel Tebliği'nin (I) bölümünde, "*İndirim konusu yapılamayan bu verginin, Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunları çerçevesinde işin mahiyetine göre gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınabileceği*" açıklanmıştır.

Maliye Bakanlığı konu ile ilgili yayımladığı Özelgelerde "*binek otomobillerine ait ÖTV ile indirim konusu yapılması mümkün bulunmayan KDV'nin VUK'un 270. maddesine göre doğrudan gider yazılabileceği gibi, maliyete de intikal ettirilebileceği, bu konudaki seçimlik hakkın tamamen mükellefin kendisine ait bulunduğunu*" bildirmiştir.

Dolayısıyla, binek otomobillerine ait ÖTV ile indirimi mümkün bulunmayan KDV, doğrudan gider yazılabileceği gibi, maliyete de intikal ettirilebilir. Bu konudaki tercih tamamen mükellefin kendisi tarafından yapılacaktır.

- **Faturası Düzenlenen Ancak Bir Sonraki Yılda İhraç Edilebilen Mallarda Gelirin Ve KDV İstisnasının Beyan Edileceği Dönem**

Ticari kazançlarda elde etme tahsile değil, tahakkuk esasına bağlanmıştır. Tahakkuk esasında vergilendirme yapılabilmesi için, alacak hakkının doğmuş olması gerekir. Ticari bir faaliyet olan ihracat işlemlerinde GVK ve KVK yönünden vergiyi doğuran olay, satışa konu olan malın fiilen ihraç edildiği tarihte gerçekleşmekte olup, satış akdi bu tarihte tamamlanmış olmaktadır. Satıcı da bu tarih itibarıyla satılan malın karşılığı olan bedeli talep etme hakkını kazanmakta, gelir (kazanç) bu tarih itibarıyla tahakkuk etmektedir. Dolayısıyla ihracat işlemlerine ait bedellerin, faturası bir önceki yılda düzenlense dahi, malların fiilen ihraç edildiği yılın (hesap dönemi) geliri (kazancı) olarak kabul edilmesi gerekmektedir. Fiili ihraç tarihi ise, VEDOP'tan tespit edilecek olan gümrük beyannamesinin kapanış tarihidir.

Örneğin, faturası düzenlenip gümrük beyannamesi 26 Aralık 2011'da açılan malların 10 Ocak 2012 tarihinde fiilen ihraç edilerek gümrük beyannamesinin kapatılması halinde, ihracat bedelleri GVK ve KVK yönünden 2012 yılının geliri olarak dikkate alınacak, KDV istisnası da 2012 Ocak ayı KDV beyannamesi ile beyan edilecektir.

- **Elektrik, Su, Doğalgaz Ve Telefon Borçlarına İlişkin Gecikme Zamlarının Gider Kaydı Ve KDV'si Hakkında Yapılacak İşlem**

Elektrik, su, doğalgaz ve telefon aboneliğinin ve dolayısıyla söz konusu tüketimlerin yapılabilmesi için, ilgili tüzel kişilerle sözleşme yapılması gerekmektedir. Yapılan sözleşmelerde, kullanım şartlarına ilişkin usul ve esasların yanı sıra, tüketim bedellerinin süresinde ödenmemesi halinde uygulanacak yaptırımlar da ayrıca belirlenmektedir. İlgili kuruluşlarla yapılan sözleşmeler ticari akit niteliği taşırlar.

Ticari akitlerden doğan alacaklar da, 6183 sayılı Kanun kapsamında değildir. Dolayısıyla elektrik, su, doğalgaz ve telefon kullanım bedellerinin zamanında ödenmemesi nedeniyle ödenen gecikme zamlarının, işle ilgili olarak mukaveleneye göre ödenen tazminat olarak değerlendirilmesi ve GVK ve KVK matrahlarının tespitinde indirilecek gider olarak dikkate alınması ve bu şekilde ödenen gecikme zamlarına ait KDV'nin, Kanun'un 29/1-a ve 34/1. maddelerine göre indirim konusu yapılması gerekir. İndirilmesi mümkün olan bu verginin, KDV Kanunu'nun 58. maddesine göre GVK ve KVK yönünden gider yazılması mümkün değildir.

- **Ciro Primlerinde KDV**

Sonradan düzenlenmiş bulunan ciro primi, vade farkı, kur farkı, faiz ve primler ile ilgili faturalara dikkat edilmesi gerekmektedir. Bu faturalarda yer alan KDV, indirim ve iade açısından ayrı ayrı değerlendirilmelidir.